

GUIA DIDÀCTICA

“Una tarda de Cinema”

Proposta d'audició
per a Ed. Primària

Índex

Presentació

Presentació de l'audició i el seu repertori 3

Participació

Com ho preparem? 4

Aspectes a tindre en compte

Actitud durant l'audició 5

Necessitats tècniques i presentació dels músics 6

Propostes didàctiques

Currículum educació infantil i cicle Inicial de primària 7

Propostes d'activitats musicals a l'aula 10

Història i característiques

Sobre els instruments 18

Fitxes per la classe 23

Presentació

Presentació de l'audició i el seu repertori

Aquesta audició està basada en un descobriment d'una formació important en la història de la música, el quartet de saxos, però moltes vegades desconeguda per als estudiants d'Educació Primària. Es coneixen els instruments de manera individual, però no tant la seva combinació com a grup de cambra.

En aquest concert es coneixerà l'origen, l'evolució i les parts de tots els instruments de la família del saxòfon: Saxo soprano, alt, tenor i baríton. Els sentirem sols i en conjunt i els alumnes tindran l'ocasió de veure'ls de molt a prop, de cantar i de sentir molts efectes i curiositat d'aquests instruments.

Al mateix temps l'audició té una gran part d'interès pels alumnes en part del repertori escollit, ja que totes les melodies són familiars i actualitzades al mateix temps que vivim.

Aquest repertori va des de bandes sonores més antigues fins a les més actuals, una audició molt lúdica i al mateix temps didàctica amb molts continguts musicals que s'aniran explicant en cada cançó.

Les cançons que podreu veure i escoltar en directe són les següents:

1. Pirates del Carib de Klaus Badelt i Hans Zimmer.
2. La Bella i la Bèstia de Howard Ashman i Alan Menken.
3. La Pantera Rosa de Henry Mancini.
4. Superman de John Williams.
5. El Llibre de la Selva de Robert B. i Richard M. Sherman
6. El Fantasma de l'Òpera de Lloyd Webber.
7. Star Wars de John Williams.
8. Tiger Rag de Eddie Edwards, Nick La Rocca, Henry Ragas i Tony Sbarbaro.

*Totes aquestes músiques s'han escollit amb l'única finalitat que els alumnes gaudeixin de la música amb l'escolta, atenció i percepció dels instruments de la família dels saxòfons, amb una agrupació que ens farà viure i compartir un món d'experiències inoblidables.

Participació

Com ho preparem?

En aquest apartat us ajudem a com heu de preparar l'audició perquè els alumnes puguin gaudir i alhora aprendre tot allò que expliquem.

Pensem que els alumnes estan més atents quan la música els és familiar o ja la tenen escoltada. Per aquest s'ha de treballar l'atenció i respecte de la música abans de l'audició amb les diferents cançons.

A l'audició, hi haurà peces participatives on l'alumnat, un cop treballades a l'aula, serà part de l'espectacle. És molt convenient que quan es realitzi l'audició els nens i les nenes coneguin aquestes peces i puguin participar amb els músics.

Durant l'audició, els músics interpretaran diverses cançons i convidaran als nens a participar-hi.

La forma de participar-hi serà molt senzilla però suficient per a sentir-se implicats amb la música que escoltaran en cada moment.

Aspectes a tindre en compte

Actitud durant l'audició

És necessari recordar-los les actituds positives durant l'audició, i per això es recomana que els alumnes sàpiguen fer silenci i escoltar al mateix temps.

El músic necessita la concentració per dur de forma positiva el bon funcionament de l'audició i és per això que no hi poden haver interrupcions, si ho aconseguim, entre tots estarem respectant tant als músics com les seves interpretacions musicals.

Durant l'audició necessitem que el mestre/a estigui present a la classe o sala de concert per fer-se responsable del grup i prendre les mesures adequades en cada situació a fi de garantir l'audició a la resta dels companys.

Seria bo que, abans que comenci l'audició, es convidés als alumnes a seure correctament. També seria bo recordar que durant l'audició els nens no podran fer preguntes perquè a la fi de l'audició deixarem una estona per fer-les.

Escoltar música sense unes actituds correctes no és educatiu, i nosaltres amb la vostra ajuda ho podem aconseguir.

Necessitats tècniques i presentació dels músics

Per aquesta audició només necessitarem:

- Projector i pantalla per visualitzar els diferents tràilers
- Un micro amb peu per les presentacions

Presentació dels instruments i dels músics:

Agrupació: Quartet de Saxos (Bcn Sax Quartet)

Propostes didàctiques

Currículum per primària

Els objectius i continguts de cadascuna de les àrees curriculars han de tenir en compte el desenvolupament integral de totes les competències bàsiques: competències comunicatives, metodològiques i personals, i competències específiques, centrades a conèixer i habitar el món. Per tant, en l'àmbit de l'educació artística, on s'emmarcaria el treball que podeu realitzar al voltant de l'audició del quartet de saxos, els objectius i continguts serien els següents:

1. OBJECTIUS:

- Afavorir el desenvolupament personal de l'escolta i de la percepció.
- Experimentar i indagar en les possibilitats expressives del so, de la imatge i del moviment, i apreciar que l'art és una manera de donar forma a les experiències, a les idees i a les emocions.
- Treballar les qualitats del so a través de les possibilitats i interpretacions d'aquest instrument.
- Comprendre que les manifestacions artístiques i culturals estan fetes per homes i dones i per a la gent, i representen les seves experiències.
- Participar, generar i afavorir l'intercanvi d'opinions, experiències, idees i valoracions, i incorporar en el procés creatiu propi i dels altres aspectes de la pròpia experiència o inquietud.
- Valorar i gaudir de la interacció en el grup i el cooperativisme, tot participant conjuntament en la planificació de les activitats i de la producció per crear un sentit de comunitat, desenvolupant una relació de confiança en la dinàmica de les activitats i compartint amb els companys i les companyes, idees, valoracions i projectes.
- Gaudir de l'aproximació a les manifestacions artístiques i desenvolupar una posició crítica i un posicionament pluralista en l'aproximació als artistes, als autors/es i a les manifestacions artístiques i culturals.
- Conèixer les intervencions artístiques urbanes, els museus, els teatres, els auditoris, els edificis arquitectònics i culturals del barri, del poble o de la ciutat. Adonar-se de les seves funcions socials vinculades a la vida del barri, del poble o de la ciutat i a la noció de patrimoni.

2. CONTINGUTS

Explorar i percebre

- Interès en l'audició de peces instrumentals i vocals de diferents estils i cultures.
- Reconeixement d'instruments musicals i de veus masculines, femenines i infantils en audicions musicals.
- Reconeixement, interpretació i representació gràfica i corporal d'elements musicals.

- Expressió oral d'idees, emocions i experiències, que desvetllen les manifestacions culturals i artístiques: audicions, espectacles, festes.

Interpretar i crear

- Realització de danses, exercicis corporals i jocs motrius, acompanyats de seqüències sonores, cançons i obres musicals.
- Composició individual i col·lectiva de produccions musicals i coreografies.
- Ús progressiu de materials sonors i instruments convencionals i no convencionals, desenvolupant l'adaptació corporal i musical a les característiques de cadascun d'ells.
- Incorporació i utilització progressiva de grafies no convencionals (dibuixos, paraules, símbols) i grafies musicals convencionals en la lectura, la interpretació i la creació de partitures senzilles.

Propostes didàctiques

Propostes didàctiques per treballar a l'aula

A continuació, trobareu les propostes didàctiques per a cadascuna de les obres que seran interpretades a l'audició.

Per a l'explicació de cadascuna de les propostes didàctiques, hi ha una sèrie d'apartats comuns, com són:

- **instruments:** apareix una llista de tots els instruments que interpreten cada obra
- **comentari de l'obra:** es donen a conèixer elements rellevants de cada obra
- **destaquem especialment en...:** s'enumeren aquells aspectes en els quals es fa més incidència en cadascuna de les propostes didàctiques
- **activitats:** explica pas a pas cadascuna de les propostes didàctiques. La seqüència d'activitats s'encapçala amb el nom del procés que es proposa (moviment, tacte...).
- **material:** llistat d'objectes, cartells i instruments necessaris per realitzar les activitats.

També podreu observar que la majoria de propostes didàctiques van acompanyades d'una petita il·lustració a la dreta. Desitgem que totes aquestes propostes siguin del vostre interès i us permetin escoltar la música amb il·lusió, atenció i curiositat, i que la música us permeti descobrir, participar i gaudir tant a vosaltres com als nens i les nenes que teniu al voltant vostre.

1- Pirates del Carib de Klaus Badelt i Hans Zimmer

Instruments

Quartet de Saxos: Saxo soprano, saxo alt, saxo tenor i saxo baríton.

Comentari de l'obra

Pirates del Carib és una sèrie de cinc pel·lícules fantàstiques produïdes per Jerry Bruckheimer i basades en l'atracció homònima dels parcs temàtics de

Walt Disney. Els compositors d'aquesta banda sonora són: Klaus Badelt i Hans Zimmer.

destaquem especialment en...:

El caràcter trepidant del seu ritme amb un moviment de Vivace i l'obstinat rítmic que utilitza amb els instruments de percussió com la caixa i al saxo baríton a l'audició.

Activitats

- Llenguatge: A partir de la partitura que oferirà el mestre de música, cantem les notes i tot seguit interpretem la melodia amb la flauta o amb els instruments de plaques.
- Musicograma: Mitjançant l'audició segueix la música a partir d'aquest musicograma.

Piratas del caribe

Flauta dulce

mi sol la la la si do do do re si si la sol sol la mi sol la la la si do do do re si
 si la sol la mi sol la la la do re re re mi fa fa mi re mi la la si do do re
 mi la la do si si do la si mi sol la la la si do do do re si si la sol sol la

PIRATAS DEL CARIBE

Klaus Badelt
Sàül Acón

Glockenspiel 1
 Glockenspiel 2
 Glockenspiel 3

B.S.O. Los Piratas del Caribe

MÁS MUSICOGRAMAS

Glk. 1
 Glk. 2
 Glk. 3

2- La Bella i la Bèstia de Howard Ashman i Alan Menken

Instruments

Quartet de Saxos: Saxo soprano, saxo alt, saxo tenor i saxo baríton.

Comentari de l'obra

La bella i la bèstia és un conte tradicional, conegut principalment per la versió de Jeanne-Marie Leprince de Beaumont. El seu èxit li ha valgut adaptacions en forma de pel·lícules, musicals i obres de teatre.

La pel·lícula musical animada estatunidenca de 1991, produïda per Walt Disney Pictures està basada en el conte popular de La bella i la bèstia i també pren com a referència la pel·lícula francesa de 1946 sobre la mateixa història: La Belle et la Bête, de Jean Cocteau.

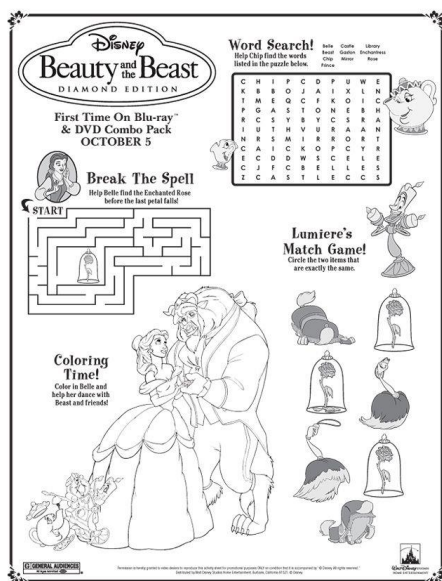
Destaquem especialment en...

La melodia de la cançó i el seu lirisme. Ens fixarem en el tocar dels músics que faran el **legato**, tot el contrari que en la cançó dels Pirates del Carib on utilitzaven el **staccato**.

Activitats

1. Dibuixa: Pinta els personatges a partir de la fitxa que et proporcionem.
2. Retalla: els diferents quadrats per després crear el teu propi puzle.

Material

Cartolina, pintures per dibuixar i tisores per retallar.

3- La Pantera Rosa de Henry Mancini

Instruments

Quartet de Saxos: Saxo soprano, saxo alt, saxo tenor i saxo baríton.

Comentari de l'obra

L'àlbum de banda sonora va ser publicat per RCA Records, produïda per Joe Reisman i consistia en música escrita per Henry Mancini, interpretada per la seva orquestra. Es va gravar del 16 al 18 de setembre de 1963. El 2001, el disc de la banda sonora va rebre el premi de Grammy Hall of Fame Award. El 2005, la partitura es va incloure a la llista AFI's 100 Years of Film Scores en el seu número 20. Originalment la melodia és un solo de saxo tenor que va ser interpretat per Plas Johnson.

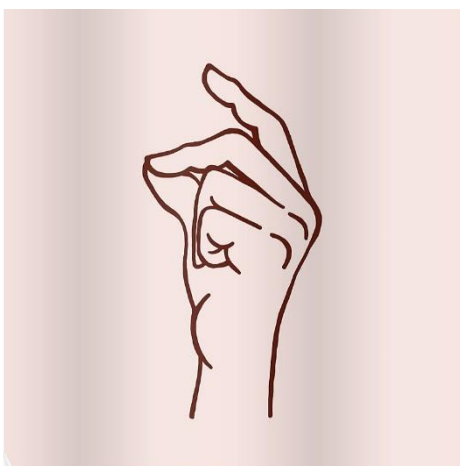

Destaquem especialment en...:

Els efectes de la música de cinema, que en moltes ocasions ens descriu l'estat anímic del personatge o la situació que està passant en aquell moment. Aquesta pel·lícula animada moltes vegades no necessita quasi diàlegs ja que la música parla per si sola, una música molt accentuada i molt rítmica.

Activitats

- 1- Ritme: Amb l'ajuda de l'audició marcarem la pulsació del contratemps amb l'espetic dels dits.
- 2- Dibuix: Amb l'ajuda d'aquesta làmina finalitza el dibuix de la pantera rosa.

Material

Cartolina, pintures per dibuixar i tisores per retallar.

4- Superman de John Williams

Instruments

Quartet de Saxos: Saxo soprano, saxo alt, saxo tenor i saxo baríton.

Comentari de l'obra

El tema principal de Williams per Superman va ser, tal com s'esperava d'ell, grandiloqüent i encomiàstic per al personatge, mentre la resta de l'orquestració va resultar ser també de molta qualitat, encara que el tema seria el més perdurable convertint-se en gairebé permanent de l'Home d'acer; el seu leitmotiv. El tema principal de Williams per Superman es tornaria emblemàtic de la sèrie i pràcticament recognoscible fins a la data.

La partitura de la pel·lícula original de 1978, com moltes altres de John Williams, va ser executada per l'Orquestra Simfònica de Londres.

Destaquem especialment en...:

La figura de **John Towner Williams** (Floral Park, Nova York, EUA, 8 de febrer de 1932) és un compositor i pianista nord-americà. És el compositor de Superman elegit per Steven Spielberg i amb 51 nominacions als Oscar, és la segona persona més nominada, després de Walt Disney. Ha guanyat l'Oscar en cinc ocasions. A banda de Star Wars, també és autor de les bandes sonores d'algunes de les pel·lícules més populars de la història del cinema, com ara Jaws (1975), Star Wars (1977), Encontres a la tercera fase (1977), Superman (1978), L'Imperi contraataca (1980), A la recerca de l'arca perduda (1981), ET, l'extraterrestre (1982), Return of the Jedi (1983), Indiana Jones and the Temple of Doom (1984), Indiana Jones and the Last Crusade (1989), Sol a casa (1990), La llista de Schindler (1993), Jurassic Park (1993), Saving Private Ryan (1998), i les tres primeres entregues del cicle de Harry Potter.

Activitat

1. Investigació: Aquesta activitat consisteix en fer una investigació amb la trajectòria musical del compositor americà John Williams i el Leitmotiv.

5- El Llibre de la Selva de Robert B. i Richard M. Sherman

Instruments

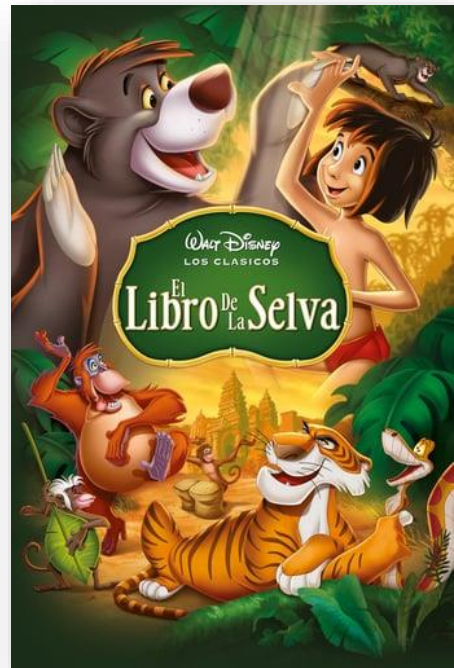
Quartet de Saxos: Saxo soprano, saxo alt, saxo tenor i saxo baríton.

Comentari de l'obra

El llibre de la selva és, en realitat, un recull de contes. De tota manera, els primers vuit són part d'una mateixa història, es basa en contes d'animals de la selva índia que, de forma antropològica, plantegen lliçons morals.

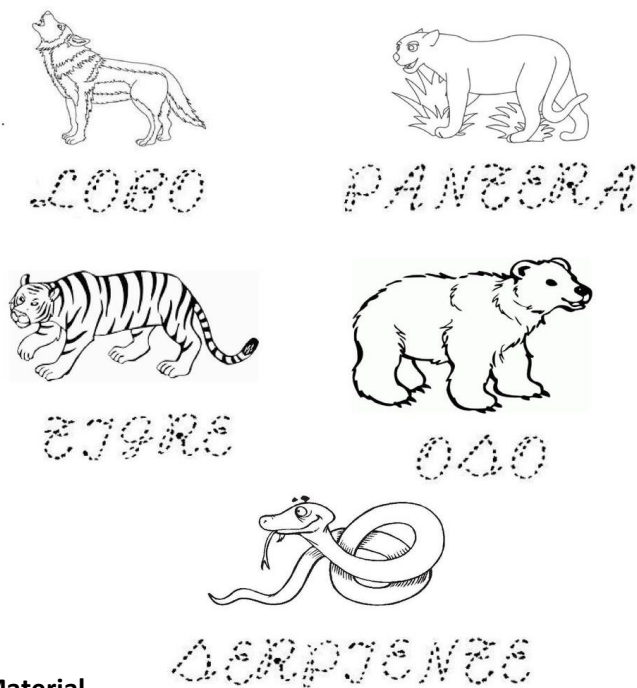
destaquem especialment en...:

Els germans Sherman, compositors d'aquesta banda sonora ambdós, són els que han compost més cançons per a pel·lícules de la història del cinema. Aquesta música tan divertida serà reforçada per molts efectes dels saxos que els músics aniran explicant, com el glissando, slap, clusters, trinos....etc.

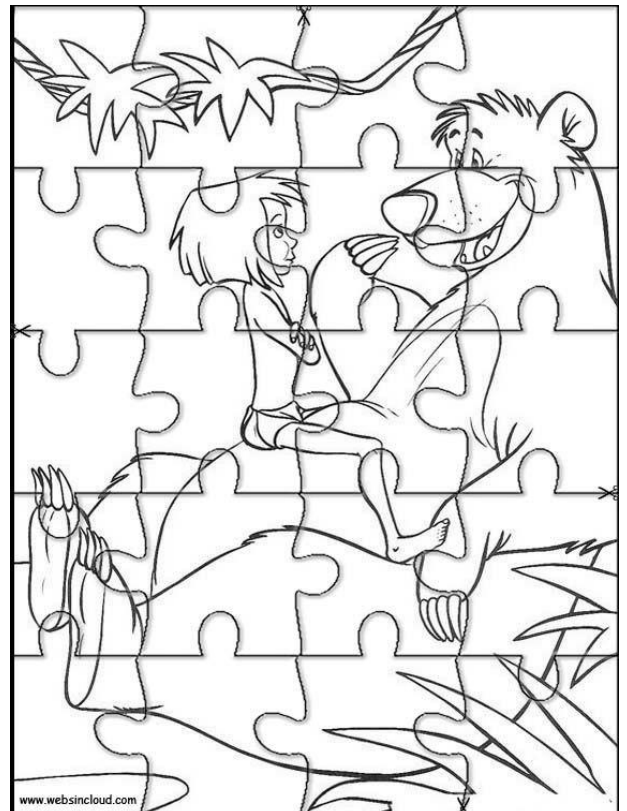
Activitat

1. Joc: En aquest cas, us animem a que pinteu, repasseu els noms dels animals i retalleu feu el vostre puzle, tot escoltant de fons la magnífica banda sonora del "Llibre de la Selva"

Material

Cartolina, pintures per dibuixar i tisores per retallar.

6- El Fantasma de l'Òpera de Lloyd Webber

Instruments

Quartet de Saxos: Saxo soprano, saxo alt, saxo tenor i saxo baríton.

Comentari de l'obra

El fantasma de l'Òpera, és una novel·la gòtica de Gaston Leroux que combina romanticisme, terror, misteri i tragèdia. La història tracta d'un home misteriós que terroritza l'Òpera de París i vol cridar l'atenció d'una jove cantant a qui estima. El compositor d'aquesta música és Lloyd Webber.

Destaquem especialment en...

Els diferents leitmotivs que utilitza el compositor per representar cada personatge (Christine, melodia lírica de la soprano; Raoul, enamorat de Christine; Erick, música enèrgica del fantasma). Recordem que leitmotiv és una figura musical popularitzada per Hector Berlioz, que la va anomenar idees fixes i que Richard Wagner va elevar a sistema en les seves òperes. És un motiu musical no gaire llarg (normalment, una melodia curta o ritme) que representa un personatge, cosa, sentiment o circumstància abstracta que es dóna cada vegada que se'l vulgui evocar i que, normalment, està dotat d'una gran capacitat de transformació i adequació.

Activitat

1. Relaciona. A partir de l'argument, relaciona amb fletxes cada personatge amb l'emoció que et suggereix.

-CHRISTINE

Content

Trist

-RAOUL

Enfadat

-ERICK

Enamorat

Asustat

7- Star Wars de John Williams

Instruments

Quartet de Saxos: Saxo soprano, saxo alt, saxo tenor i saxo baríton.

Comentari de l'obra

La guerra de les galàxies (Star Wars en anglès) és una sèrie de pel·lícules de ciència-ficció creades pel guionista, productor i director George Lucas, que va estrenar-se el 25 de maig de 1977. La primera pel·lícula de la franquícia,

Una nova esperança, va comptar amb els actors Mark Hamill, Harrison Ford, Carrie Fisher, Alec Guinness, Anthony Daniels, Kenny Baker, Peter Mayhew, Peter Cushing i David Prowse i, tot i que va tenir nombroses dificultats durant la producció, 20th Century Fox es va encarregar finalment de la seva distribució.

Incidim especialment en...

La gran diferència amb les dinàmiques que utilitza John Williams que impactassin davant dels oients més les imatges que utilitza George Lucas amb una Saga de ciència-ficció on apareixen éssers estranys, naus espacials, làsers i tot un conjunt d'aspectes que fan que l'espectador es quedi bocabadat. En general és una música amb un temps heroic i d'essència idealista.

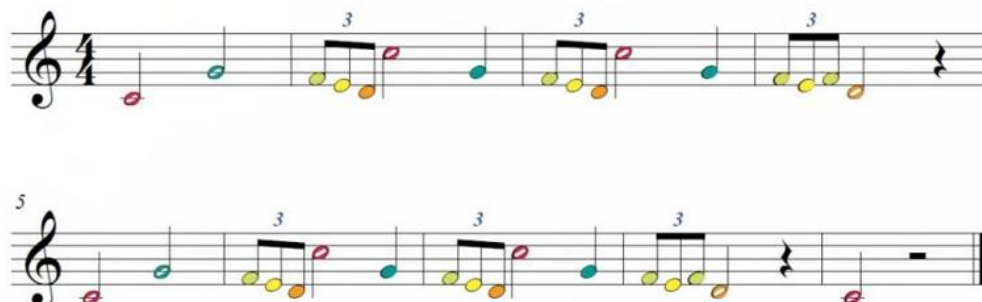
Activitats

1. Llenguatge: A continuació us presentem els diferents temes més importants de la saga de Star Wars, només heu de posar la dinàmica (f o p) en cada un d'ells.
Temes: [Tema intro Star Wars](#), [tema marxa imperial o de Darth Vader](#), [tema Luke Skywalker](#), [Cantina Band](#) i el [tema d'amor d'Anakin i Padme](#).
2. Interpretar: Us deixem la melodia principal de la Saga perquè la interpreteu amb els instruments de plaques, amb la flauta o amb Boomwhackers.

Star wars

John Williams

8- Tiger Rag de Eddie Edwards, Nick La Rocca, Henry Ragas i Tony Sbarbaro

Instruments

Quartet de Saxos: Saxo soprano, Saxo alt, saxo tenor i saxo baríton.

Comentari de l'obra:

Aquesta obra és un estandard del jazz, gravada per l'Original Dixieland Jazz Band en 1917. Amb l'arribada de les pel·lícules sonores va aparèixer a les bandes sonores de pel·lícules i dibuixos animats quant es necessitava una música més enèrgica.

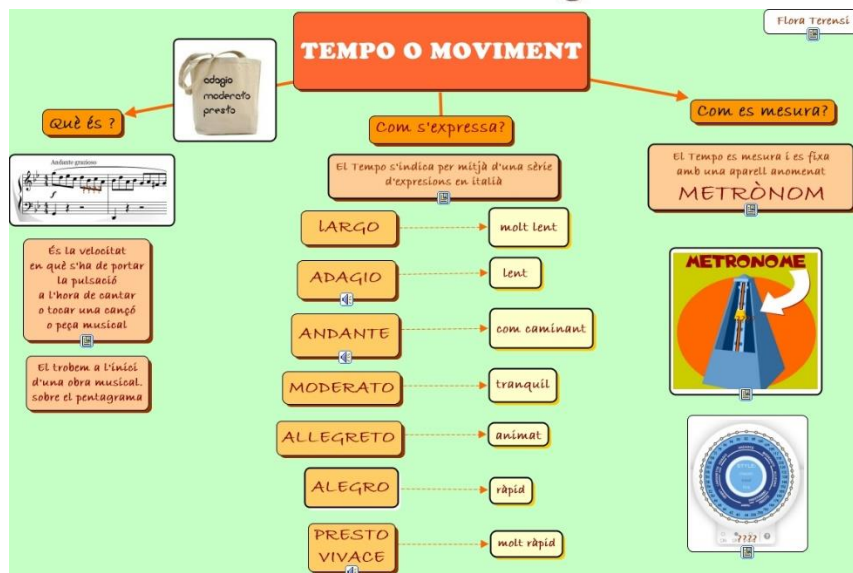

Destaquem especialment en...:

Els diferents moviments de la música concretament l'Allegro que té aquesta música. També farem referència a la música Dixieland Jazz Band i els seus instruments. Farem una repassada dels principals músics del jazz com: Art Tatum, Benny Goodman, Duke Ellington, Bix Beiderbecke i Louis Armstrong.

Activitats

2. Moviment: Descubrim diferents moviments de la música a partir de diferents audicions.
3. Instruments: Digues quins són els instruments que pertanyen a una banda de Dixieland Jazz i que apareixen a la següent imatge.

Història i característiques

Sobre els instruments

Els saxòfons

El saxòfon o saxofon (de Sax, del seu creador i phonos, so en grec), és un instrument de vent de llengüeta simple i de tub cònic, considerat de vent fusta en la classificació tradicional dels instruments, i en el grup 422.212 de la classificació de Hornbostel-Sachs.

Història

El saxòfon fou desenvolupat a partir de la dècada de 1840 per Adolf Sax, un cèlebre fabricant d'instruments nascut a Dinant, el 1814. Sax va viure a París per tal d'explotar millor el seu invent, ciutat on va morir arruïnat, acusat de robar patents, el 1894. Al començament el saxòfon tenia 18 claus.

La seva extensió cromàtica comprenia des del Si natural greu (B) al re natural agut (D). Des d'aleshores ha evolucionat prou.

Actualment els saxòfons tenen una extensió cromàtica que va des del Si bemol greu (B \flat) fins al Fa sostingut agut (F \sharp).

Existeixen models recents que ja arriben al Sol agut (G).

L'ús preferent del saxòfon és en bandes de música i sobretot en el món del Jazz, on és quasi un instrument indispensable.

Materials

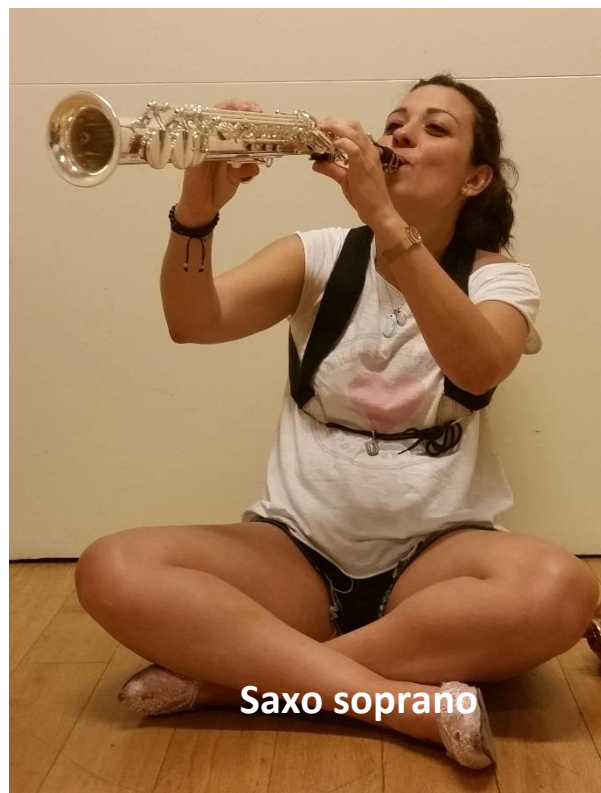
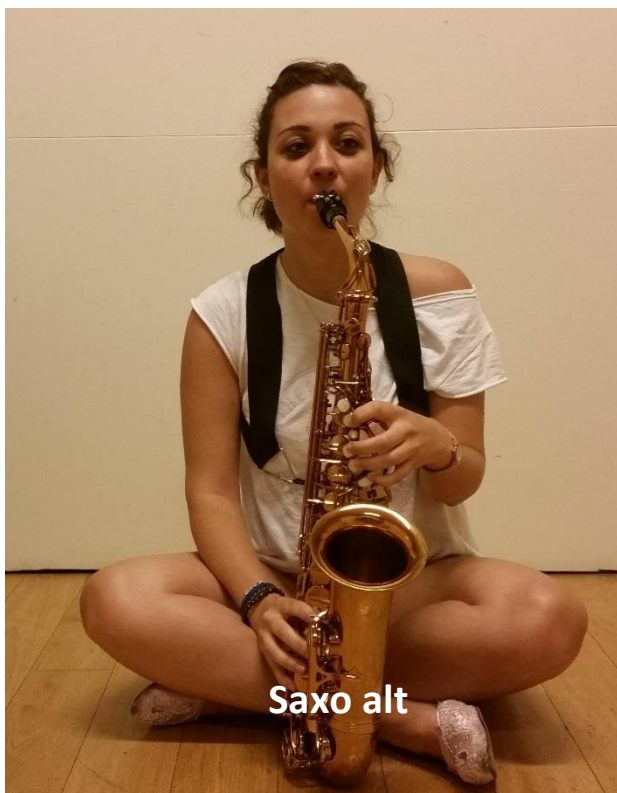
La major part de l'instrument sol estar feta de metall, normalment de llautó, però també se n'ha fet de molts altres metalls. La llengüeta és de canya Arundo donax. I l'embocadura és d'ebonita. De totes maneres s'ha fet moltes variants, posant el bec o tot l'instrument de goma o altres materials.

Tipus

Actualment la família dels saxòfons està formada per 7 instruments. Des del més agut al més greu són:

- **Sopranino (en mib)**
- **Soprano (en sib):** té la seva dificultat en l'afinació tot i que gaudeix d'aspectes positius com és ara el seu caràcter veloç i la particular sonoritat aguda.
- **Alt (en mib):** sens dubte, és l'instrument considerat com a més virtuós dels set, ja que permet expressar-se plenament i de forma tan convincent que es podria comparar a la veu humana o al violí. La seva agilitat és comparable a la de la flauta travessera (de fet, molts saxofonistes combinen aquests dos instruments) i les possibilitats de matisos són superiors a les del clarinet. És capaç de fer-se sentir com a solista en grans agrupacions deixant clara la seva finalitat i rivalitzar quant a suavitat amb una flauta o fins i tot una arpa. Presenta dificultats a les repeticions massa ràpides d'una mateixa nota.
- **Tenor (en sib):** supera quant a suavitat del timbre al saxòfon alt i té un registre greu més carnós (aspecte que perd en el registre agut). Útil a l'hora de crear registres baixos d'acompanyament i lleial competidor solista amb el saxòfon alt.
- **Baríton (en mib):** instrument rarament localitzable en orquestres simfòniques, capaç de crear un gran rang de matisos en el registre greu i amb una gran facilitat d'emissió envejable i poc corrent en instruments amb un registre similar al seu.
- **Baix (en sib)**
- **Contrabaix (en mib)**

El soprano, el baix i el contrabaix són molt poc habituals. De la resta d'instruments, els més emprats són l'alt i el tenor. El baríton ja té un ús diferent en les bandes de música i en orquestres de ball.

El fet que existeixi la família dels saxòfons ha propiciat que floreixin arreu conjunts de saxòfons. Els més habituals són els quartets, preferentment integrats per soprano, alt, tenor i baríton, tot i que a vegades el soprano és substituït per un altre alt.

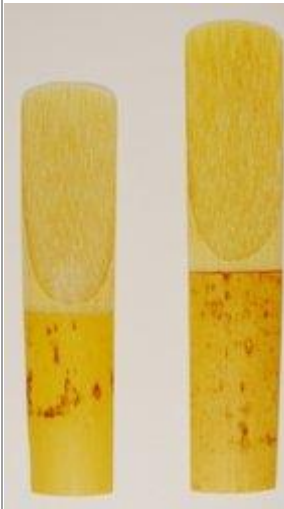
Parts del saxo

Les parts principals del saxo són:

- llengüeta senzilla de canya
- broquet amb brida
- sistema de claus
- pavelló o campana

Llengüeta senzilla de canya

La tasca principal de la canya és la seva funció de vàlvula d'aire que s'obra i es tanca sobre el broquet a diferents velocitats. La velocitat o freqüència d'aquesta operació controla l'afinació del so i és governat per la mida i forma de la columna d'aire que està en estat de vibració. Una bufada d'aire gran vibrarà més a poc a poc que no pas una petita, ja que crearà una càrrega de treball més gran sobre la canya. La pressió constant de la columna d'aire enfront de la canya es converteix en una sèrie de curtes i violentes sortides d'aire segons passa a través de la punta del broquet. Considerant la formidable feina que porta a terme aquest petit tros de canya, no és sorprenent que s'hagi de posar tant d'èmfasi en la selecció i ajust d'aquestes, ja que la canya és l'única part mòbil de l'aparell generador per a la producció del so en el saxofon.

La millor canya prové d'una zona d'una regió denominada Var, que està al llarg de la costa del mediterrani en el sud de França.

Broquet de metall

Broquets de pasta

El Pavelló o campana

El Tudell

L'Abraçadora o Brida

L'abraçadora serveix per subjectar la canya al broquet, i també hi ha una gran varietat. Tot i que no és tan decisiva en el so final com ho són el broquet en si i la canya, també té una certa importància en el so.

Fitxes per la classe

- Acoloreix aquest saxo alt, podeu utilitzar el color de mostra o altres alternatius.

-Relaciona amb fletxes les parts del saxo amb les seves corresponents.

-llengüeta senzilla de canya

- broquet amb brida

- sistema de Claus

- pavelló o campana